

Entrevista a Denise Sarrault

Sempiterna 'top model' Denise Sarrault

La model francesa Denise Sarrault fa un repàs de la seva vida professional en una entrevista que té més a veure amb un monòleg sobre el món de la passarel·la que amb un diàleg sobre la seva activitat passada i present.

Com a presentació, es diu que tres grans dones van néixer un mateix dia, Marilyn Monroe, Isabel II d'Anglaterra i Denise Sarrault. Divisme, no li'n falta, però ella es converteix en una qualitat que l'ha distingit durant dècades d'altres models famoses. Des del 1968 va aconseguir ser una de les més sol·licitades, tant en les passarel·les d'Alta Costura com en les portades de revistes internacionals. El seu rostre, amb una base perfecta per als llums, ha estat fotografiat en infinitat d'ocasions per tots els grans de la moda. La fredor i la duresa de la seva bellesa va superar l'edat i li ha permès ser una noia de portada molt prop dels quaranta. La seva carrera és extraordinària, atesa la duració, en un món en què tot és efímer. Vam intentar entrevistar Denise i el diàleg desitjat es va convertir ràpidament en un monòleg llarguíssim, excitant, acolorit i picant en què resumeix la moda i, en definitiva la seva vida.

Amb una energia que més tard vam comprendre que era esgotadora ens va obrir les portes de la seva casa en el vesant del Tibidabo i ens va invitar que comencéssim a revisar aquella idea d'un reportatge sobre la seva persona. En principi, li semblava interessant, ella no té, sens dubte, cap interès a reactivar la seva carrera, encara que s'ha posat de moda utilitzar dones majors per a anunciar moda, com Gaultier o Revlon; més aviat ho faria perquè les idees noves l'estimulen igual que li encanta anar a llocs nous, tot i que no li agrada tornar-hi: "Adoro començar de nou, però no tant repetir. Per això, si poso per a vosaltres serà un començament, exactament com si debutés una altra vegada. A més, hem de tenir en compte que jo porto sort, he desfilat per a la primera col·lecció de Valentino a Roma, també per al debut de Givenchy, i he acceptat ser fotografiada per molts fotògrafs desconeguts, per exemple Helmut New-

ton. I ja veieu, després de conèixer-me, tots s'han fet cèlebres. Us prometo que porto sort, per això penso que he d'acceptar treballar amb vosaltres. Us exigeixo solament que no em feu aparèixer com una dona jubilada que porta els seus vestits de jaqueta i que es dedica al seu jardí. Odio aquesta imatge burgesa que a més a més no em correspon. A la meua edat me-reixo, almenys, i amb tots els meus drets, ser una excèntrica. Una barreja de vagabunda *chic* o una aristòcrata bohèmia”.

Vam acceptar, evidentment les prerrogatives de Denise i després d'aquest primer encontre vam fixar una data per a la ses-

sió fotogràfica: seria un dimarts que, per no sé quin motiu, era festa. “Jean Paul no serà a casa, prefereixo que no em vegi mentre em feu les fotos. Pensarà que sóc boja”. Jean Paul és el seu marit des de fa tretze anys. “Vaig ser soltera fins als 52 anys”, comenta. Molt més jove que ella i amb un intens currículum, escultor, col·leccionista d'art, costurer, meitat francès meitat sud-americà amb un poc de sang egípcia i amb alguna espurna de català universal, sembla un home que exerceix una forta influència en la seva vida. “Vaig decidir venir a Barcelona per ell, necessitava un contacte més directe

amb la seva llengua i la seva cultura. Estàvem cansats de viure a París i quan escolto la Ràdio m'adono que he fet una bona elecció. No sé si és definitiu, però aquí tinc la sensació de viure. A França estan un poc angoixats, cada vegada que deixo París estic contenta. He passat tota la meua vida viatjant, no tinc arrels, el meu cor pot ser en qualsevol lloc. A França m'adonava que hi havia alguna cosa que anava contra natura. No ho sé, els seus talents estan podrits, treballen bé, és una terra maca, però hi ha un cert ensordiment que m'entristeix”.

Dimarts, dia concertat per a la sessió. Denise apareix amb una pell absolutament blanca i vestida de negre, fa remarcar la seva faldilla i ens diu: “Issey Miyake, ¡colossal! No he pogut dormir en tota la nit. Estic nerviosa però confio en vosaltres. Em deixo tota en les vostres mans, us prometo passió”.

Durant el maquillatge, imagino habilitat adquirida de molts anys de professió, és capaç de descriure amb exaltació tot un repertori de fets sense gesticular, sense interrompre el treball del maquillador, tot just bellugant el llavi inferior... “Tot en la vida és destí, que jo arribés a l'alta costura solament ho puc comprendre com una qüestió de destí. Al Rue Royal vaig conèixer una venedora que va insistir a presentar-me a Lanvin. Jo no m'hi vaig atrevir, així que aquesta vella dona em va dir que si no hi anava no em parlaria. Al final, hi vaig anar un dia i vaig demanar per Madame Lanvin, en realitat Marie Blanche de Polignac, una dona exquisida de cabells blancs coberts per una *vollette* amb un clip de diamants. Ella es movia de manera molt elegant, molt a poc a poc, i em parlà amb una veu lenta i profunda, més tard vaig saber que fumava opi. Tota la gent de classe alta de París fumava opi en aquella època, a Cocteau no li va faltar opi durant l'ocupació. Era la cosa més natural del món. En fi, em va contractar com a maniquí de cabina, érem una desena i treballàvem des de les deu del matí fins a les vuit de la nit. Per cert, odio la paraula maniquí, a més a més no existeix en espanyol. Prefereixo model, com diuen vostès”.

Durant la conversa, en un francès sec, sense afectacions, esquitxava algunes frases amb paraules espanyoles, com *caballero*, *hermoso* o *colossal*. Poc després de començar amb Lanvin vaig viatjar al Marroc, Montecarlo, Austràlia, Sud-àfrica... La vida se m'ofereix sense el més petit esforç, em converteixo en una ambixadora. Representava França i l'alta cos-

tura francesa, i era rebuda amb honors. Les maniqués en aquella època viatjàvem enviades per les cases d'alta costura o per la Cambra Sindical. En realitat veníem les col·leccions als compradors internacionals i a les dones més *chic* del món”.

Itàlia, país on ella va treballar molt, va fer un paper important en la seva vida, primer com a exhibidora de la moda francesa i més tard, just després del seu debut, en el primer saló Pitti. La seva estada va ser molt gratificant, va passar peces de Capucci, Simonetta, Fabiani i Schubert, entre altres. Conta que anaven d'una casa a una altra, vivien en palaus i feien passis magnífics. Allà va conèixer el fotògraf Hugo Mulas, que va fer un llibre de fotos sobre Nova York, un dels més bonics publicats en aquell moment. Per cert, cap editor s'hi interessava i algú li va parlar d'una editorial espanyola; va venir a Barcelona i l'hi publicaren. “Amb ell vaig treballar molt. Un dia em va dir: ‘Denise has de donar-me la teva opinió, he trobat una noia estupenda, increïble. Vull que la vegis i em diguis què et sembla. Es estudiant de pintura’. Vera –en aquell moment era simplement Vera–, una alemanya òrfena el pare de la qual, un reputat metge alemany, va ser executat per ordre de Hitler. Jo la vaig trobar molt natural i immensa, en aquella època les models no eren particularment altes. Era Verouska. Li vaig donar la meua adreça a París i li vaig dir que, si volia provar fortuna en la moda, vingués a veure'm. I ho va fer així, va arribar a París i es va allotjar en el mateix hotel on jo vivia, l'Hotel Tremoville, on vaig passar vint anys. També va ser l'allotjament de Nureyev, Fred Astaire, Grace Kelly... Tenia la meua cambra al sisè pis, amb sostres inclinats, ¡el paradís! Vera era divina però no sofisticada, tenia un aspecte un poc salvatge i estava fascinada per la cultura africana. Era una criatura magnífica però no sabien què fer-ne. Els éssers excepcionals tenen molt sovint vides difícils, sembla impressionant però és així. Finalment, a Nova York, una agència la va contractar, no va ser la Ford, ella també la va trobar difícil. L'he vista fa poc en el *Vogue* americà fotografiada per Steven Miesel, molt pura, amb un aire magnífic. És una artista, una pintora fascinant, ara viu retirada a Alemanya amb la seva mare i les seves germanes. Una d'aquestes famílies de dones..., ¿saps?”, em postil·la amb un gest d'incomprensió.

Després de Lavin va treballar cinc anys com a model de Givenchy i a través d'ell va conèixer Balenciaga. “Givenchy era com el seu delfí i el mestre la va invitar a

presentar junts la seva col·lecció a Nova York. En aquests anys això era inaudit, les rivalitats entre les cases d'alta costura eren mortals, però Balenciaga era un cavaller i un senyor. Jo vaig participar en aquella desfilada i al final em va dir: ‘Denise, pots agafar el que més t'agradi’. Vaig escollir un vestit de punt negre, estil de sac, que es portava sota d'un abric de martes gibel·lines. No em vaig atrevir a demanar-li les martes (riu jocosa). Era un dels grans i Givenchy li va estar sempre molt agraït pels consells que li donava a vegades; abans de presentar la col·lecció ell venia a veure les peces per a assessorar-li. Era un senyor i sempre considerava molt les models, en canvi els altres les oblidaven molt fàcilment. Per exemple, Valentino celebrava els 25 anys de la seva carrera i va fer una gran antologia però no va mencionar cap vegada les models; Givenchy celebrava els 30, i va fer un gran llibre però, de la mateixa manera, no va esmentar mai les seves fidels models. Si te'ls trobes a l'aeroport es desviuen fent-te carantines, t'abracen, et besen, ‘Oh Denise, ¿recordes aquells temps?’ ‘Clar que els recordo, ells són els qui obliden ràpidament. Els respecto però no els admiro. Els manca grandesa d'esperit per a apreciar la vàlua d'aquells que els han ajudat a fer-se cèlebres. En fi, que quedi ben clar que dic això sense cap ressentiment. Adoro Givenchy i Valentino. Bé, massa cirurgies plàstiques”. postil·la corbant una cella que li dóna una certa impressió de maldat.

Després de treballar per a Givenchy, Denise es va dedicar exclusivament a posar per a fer-se fotografies. Jardin de Modes va voler muntar una redacció a Mònaco i necessitaven una dona estil Chanel per a les fotos. En aquell temps a França la bellesa ideal era Brigitte Bardot i Denise no s'hi assemblava gens, “jo sempre he estat més semblant a la Garbo”, puntualitza.

Algú va veure les seves fotos als EUA i li van cridar per a treballar a Harpers Bazaar, “ells van saber respectar la meua personalitat, és molt difícil no deixar-te manipular, però no va fer falta. Bazaar tenia un component artístic i intel·lectual. En canvi a *Vogue*, la meua experiència no va ser molt agradable. En un *casting*, vaig conèixer Diana Wreeland, la redactora de moda més temuda i visionària. Em van fer provar la roba i –amb alguna deformació de model d'alta costura–, em vaig començar a moure dins la peça i a col·locarla en diferents posicions. Vaig començar a dir ‘jo crec...’, i no em va deixar acabar la frase: ‘¡tu no ets aquí per creure o no

creure, tu ets aquí per estar-te quieta com una estàtua!’”, em va llançar al mateix temps una mirada fulminant. Jo, li vaig llançar una altra recíproca pensant interiorment, ‘això és el que tu creus”.

Malgrat això, aquesta redactora de *Vogue* li va aconseguir una sessió amb Burnstein, un monstre de la fotografia que va retratar moltes vegades Marilyn d'una manera magistral. “Vaig arribar a l'estudi, ho recordaré tota la vida, a les nou del matí, i vaig haver d'esperar i esperar. Em van maquillar i pentinar d'una manera absurda, completament fora del meu estil, no se'm podia reconèixer. Finalment em va cridar, em mirà, va agafar la càmera i va començar a disparar. Quan ja duia un rodets, jo ja sabia que a ell no li agradaven gens, no sóc tan ximple com per no adonar-me que era un horror. Acaba la sessió, vaig cap al camerino, m'arranco el maquillatge en sec, de ràbia, em pentino el cabell cap enrere, recullo les coses i surto. Quan passava davant d'ell em va dir: ‘estàs molt millor així’, i li vaig respondre: “almenys és la meua personalitat”. Crec que quan em va veure al natural, m'hauria fet fotos, jo t'asseguraria que quan me les va fer inclús no tenia rodets en la màquina”.

Encara que la seva història americana va ser accidentada, va realitzar reportatges molt interessants per a Harpers, “ells feien moda d'una manera intel·ligent, feien fotos de grans personalitats. Guardo una foto on apareixen tots els pintors famosos del Pop Art, incloent-hi Warhol, barrejats amb polítics, banquers i Denise amb un modelet de no-res entre tots ells. La moda americana d'aquell moment no era gran cosa. Montgomery va fer la foto. Que inconscient vaig ser: estar entre tots ells i no adonar-me que allò era històric. És un document d'una època, podia ser un cartell colossal. ¡Imagina't reunir tota aquesta gent a la mateixa hora!”, exclama amb innocència.

“Durant un descans de la sessió, se'ns va escapar i va tornar amb una carpeta de fotos sota el braç. Mentre se m'acostava, em diu: ‘olora, olora, és el meu perfum preferit’. Es diu Jungle Gardenia, l'utilitzaven les dones negres de Harlem. Em fa recordar Mèxic, Fortín de las Flores, un lloc magnífic. Quan hi vaig anar, hi havia una piscina plena de gardènies a l'hotel. Mèxic és un país absolutament meravellós, els mexicans saben el que és la vida en realitat. Recordo Acapulco, aleshores comptava amb dos o tres hotels. Quan sigui més gran m'hi agradaria tornar i veure-ho amb altres ulls”, ens sorprèn amb

aquesta noció particular del temps.

Ara, amb la carpeta oberta i havent il·lustrat amb una fotografia la imatge d'un Mèxic paradisiac, comença una retrospectiva de la seva carrera: "aquest és el primer reportatge com a redactora que va fer per a l'*Elle*. Quan vaig abandonar la meua carrera de model no vaig deixar la moda, simplement vaig passar darrere la càmera. Un reportatge per a Gerard Pipart abans de treballar per a Nina Ricci, i amb Newton com a fotògraf. Aquí, una sèrie de reportatges inspirats en la novel·la negra. Romy Schneider vestida per Chanel, ella i Coco eren íntimes, era l'època de la seva primera relació amb Delon".

"Per cert -continua- jo tinc unes peces de Chanel molt especials, són prototips cosits per ella sobre les models. Són peces úniques, molt buscades pels museus, sobretot pels japonesos i pels americans. Per desgràcia estan absurdament arruïnades. Uns experts en la matèria, gent reputada, les van valorar en uns quants milions de pessetes. Quan vam venir a Barcelona vam enviar totes les nostres pertinences a un guardamobles. No va ser a un simple embalador, sinó a Stauffer, una casa seriosa i amb bona reputació. Van tenir una inundació i ens van tornar totes les nostres coses completament podrides. Ningú de la casa se'n va responsabilitzar, no van oferir cap disculpa ni explicació. Fa un any que vam intentar parlar amb ells perquè admetin la seva responsabilitat; no res, el director de l'empresa no va dir res. Parlem de peces úniques, irrecuperables. Crec que només gent sense cultura podria actuar d'aquesta manera.

M'entristeixo quan veig aquestes obres de Chanel que han vingut a morir a Barcelona però no vull plorar més, m'ha costat moltes llàgrimes. Hem de denunciar aquesta ignorància, no saben el que és autèntic. Ara no és així per a Chanel o Balenciaga, trobo que és un sacrilegi veure com utilitzen els seus noms per a ven-

dre no se sap què, encara que sigui dissenyat per Karl, persona que adoro i que em cau molt simpàtica. Són coses que no corresponen a l'estil original, ja no existeix aquest refinament extrem. Per això em rebel·lo quan veig aquestes peces podrides i arruïnades. El museu de l'Indumentària de Barcelona va venir a veure-les i qualificà el que va succeir de pèrdua terrible. En canvi als EUA ho guarden i ho conserven tot amb devoció, a Nova

ga a París. En canvi, em comentava que a Espanya no hi ha interès. Fa alguns anys, Espasa va fer una exposició d'homenatge al País Basc, ell ho veia com un deure, i va haver de sol·licitar i pregar que li deixessin un lloc. Al final va trobar un vell palau que estava tancat i va haver d'encarregar-se ell de rehabilitar-lo per a l'exposició. ¿Vols creure que cap organisme oficial li va donar les gràcies? Absolutament ningú, ¡és escandalós! A França no pensis que és millor, mira la pobre senyora Grés, que amb Balenciaga eren les millors cases d'alta costura, autèntics artistes i no solament la reina del drapat com tot el món s'obstina a dir-li", afirma amb un aire crispat.

"T'imagines que una de les cases d'alta costura amb més tradició i reputació, tingués problemes econòmics, jo crec que això va ser el que la va precipitar a la mort. Quan es va quedar sense mitjans, el Govern no va fer cap gest per a ajudar a mantenir aquesta casa, ¿cóm és que el Govern no va protegir una personalitat com ella?, és obligatori. Doncs no van ser capaços i la deixaren morir angoixada. I durant aquest temps, ells esmerçant els diners en aquestes coses... ja saps. Com ho veus, he conegut a tot el món de la moda; ara et veig un poc cansat, podem deixar-ho, però has de tornar una altra vegada per a repassar l'ortografia de tots els noms d'aquesta gent tan important que he mencionat... Sí, l'ortografia és capital, ¡absolutament capital! També has de tornar perquè no he tingut temps de parlar d'Erté, de Tan Guidicelli i Tyen, el clan dels vietnamites, fabulosos; saben fer de tot, un era cuiner o una cosa semblant abans de ser el maquillador estrella de Dior, jo els vaig llançar sí, sí. Jo dono sort, has de tornar. És capital".

Així és Denise, infatigable, imprevisible i fascinant, una criatura ¡colossal! És impossible no adorar-la.

Sebastià Alcalà

Abric, Purificación García. Brusa, Estrella G. Sabates, Puma. Bijuteria, Mercè Munné.

XAVIER LANAU

York hi ha molts Balenciagues, ell tenia una clientela magnífica entre les americanes més riques i elegants; elles els han guardat com tresors i després els han donat a museus i instituts. Ramon Espasa, que va ser la mà dreta de Balenciaga, es va sorprendre quan va veure la quantitat de peces que conservaven, més inclús que els mateixos fons de la *Maison Balencia-*